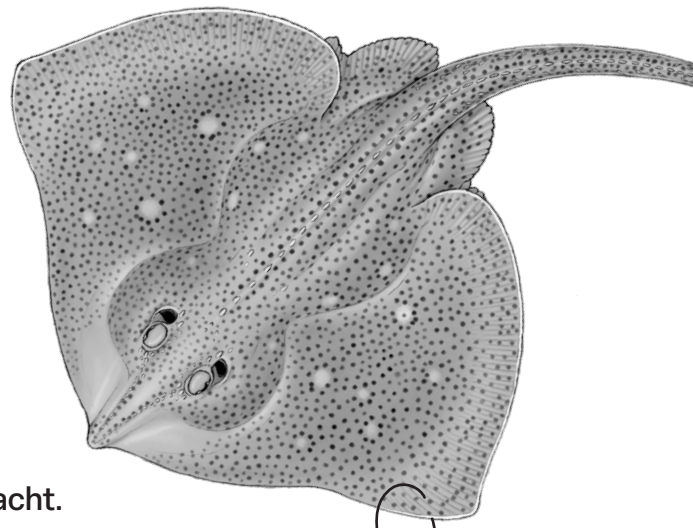

OP PROEF IN HARINGSTEIN

Welkom aan boord van Haringstein,
de gloednieuwe visserijschool van Oostduinkerke.

We zijn blij dat de Visserij Expres je veilig hier heeft gebracht.
Was alles oké aan boord?

Er zijn niet genoeg geschoolde vissers. Daarom is onze school
opgericht. Alleen de besten komen erin. En jij bent gekozen om
deel te nemen aan de ingangsproof.

Een goede visser moet veel kennen en kunnen. Vandaag testen we
of je er aanleg voor hebt.

Onze school telt vijf afdelingen. Jij hoort bij de **Blonde Roggen**.
Elke afdeling heeft haar eigen schip. Je leeft er als een echte visser:
je slaapt er in een kooi, eet er in de kombuis ...

Tussen de afdelingen liggen loopbruggen. Door de getijden en de
wind veranderen die voortdurend van plaats. Hou dus altijd goed
de windrichting in de gaten!

🎯 VISSEN IN HET VERLEDEN + POTVIS VALENTIJN

1 GESCHIEDENIS

Er wordt al heel lang gevist aan onze kust.
Jonge vissers leerden het werk al doende
op het schip. Maar eind 19e eeuw veranderde
er veel.

Om daarmee te leren werken, ontstonden
de eerste **vissersscholen**.

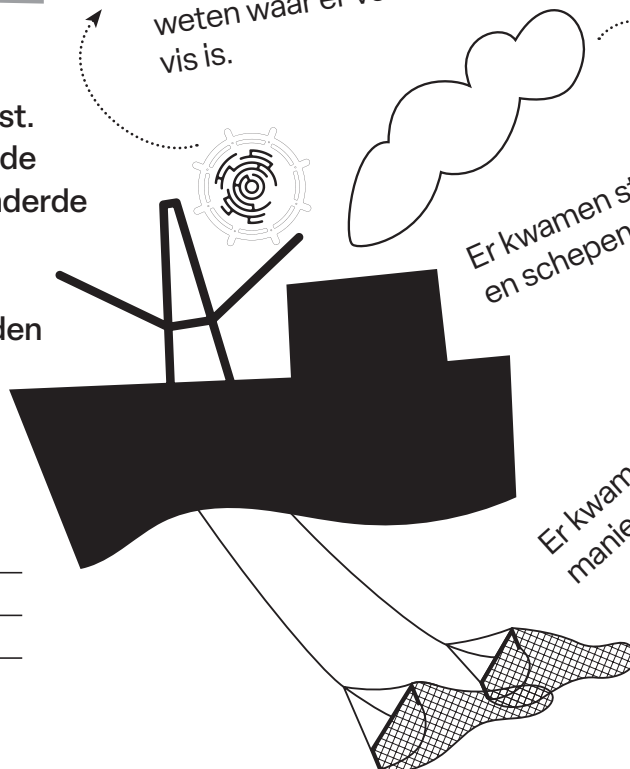
Wat wil jij leren op zo'n school?
Bedenk drie vakken.

Nieuwe toestellen
hielpen de vissers
om hun route
te bepalen en te
weten waar er veel
vis is.

Er kwamen stoomschepen
en schepen met motoren.

Er kwamen nieuwe
manieren om te vissen.

Dat betekent dat
je het antwoord
niet in de zaal
vindt. Je moet
het zelf
bedenken.

2 SCHEEPSBOUWKUNDE

Bekijk de **vissersschepen**. In de loop van de tijd zijn ze veel veranderd.

Wat zijn de oudste schepen?

Wat is anders bij de nieuwste schepen?
Geef één verschil.

---

3 WALVISVERZORGING

Nee, Belgische vissers vangen geen walvissen. We willen ze net beschermen. Want walvissen zijn erg nuttig.

Deze **potvis**, een tandwalvis, spoelde in 1989 aan op het strand van Koksijde. Potvissen en andere grote walvissen leven niet in de Noordzee. Het is er niet diep genoeg. Maar soms verdwalen ze en belanden ze uitgeput bij ons op het strand.

Oeps, in je lesboek is het skelet van de potvis niet volledig. Vul het aan.

4 HELDHAFTIGE REIZEN

In het midden van de zaal waan je je op een schip bij 'Iseland'. Sommige vissers voeren elk jaar naar dat verre, koude land.

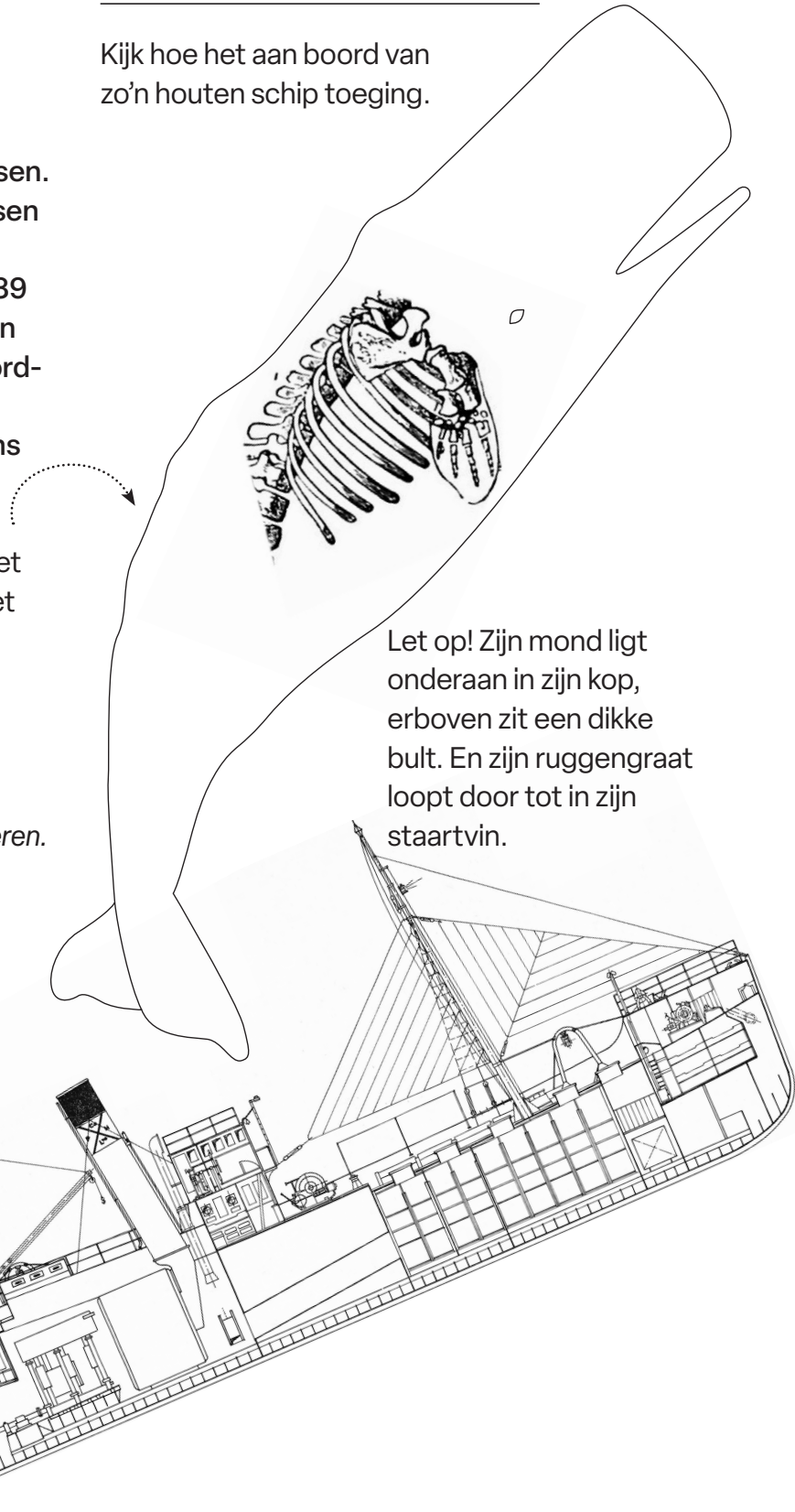
Hoe heet Iseland nu?

Hoelang bleven de vissers weg?

Kijk hoe het aan boord van zo'n houten schip toegang.

5 SCHEEPS-INRICHTING - als haringen in een ton

Zoek het **stoomschip 092. Graaf van Vlaanderen**. In een lade eronder vind je deze doorsnede van het schip.

Duid op de tekening aan:

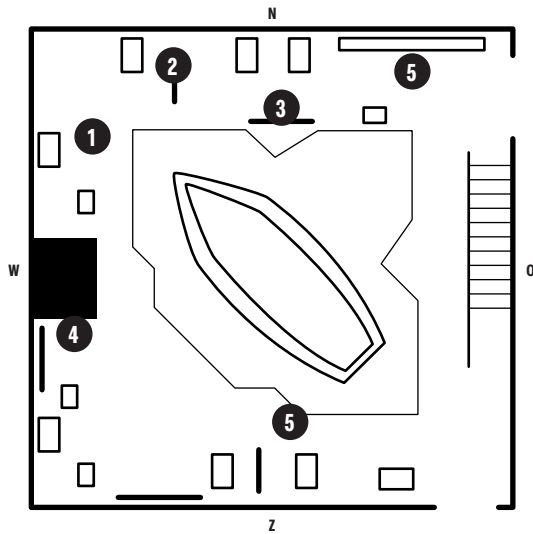
- ✓ waar de vissers slapen.
- ✓ waar de vis opgeslagen ligt.
- ✓ waar de machines staan.

Wat is de kleinste ruimte van die drie?

LEVEN EN WERKEN OP ZEE

(rond het schip)

1 SCHEEPSPRAAK-KUNST

Zoek de kast met **communicatie-toestellen** (in het noordwesten van de zaal).

Alle vissers hebben nu een gsm op zak, om met de wal en andere schepen te communiceren. Maar dat was vroeger anders. Met een scheepsroeper riepen ze naar andere schepen en met de telegraaf stuurden ze berichten met morse-tekens.

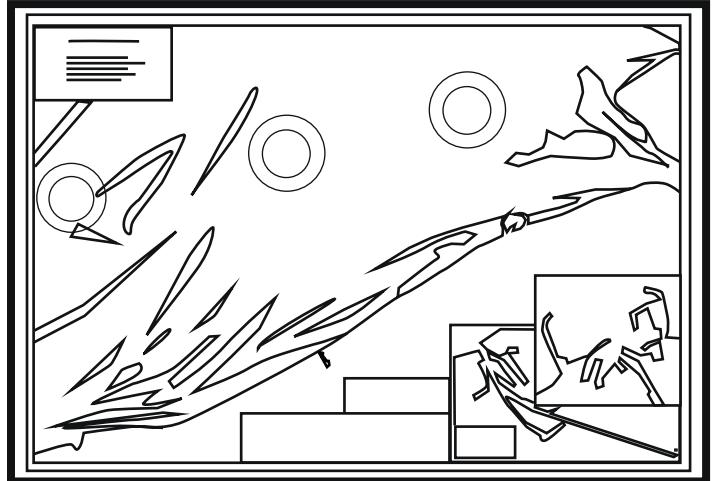
Nu gebruiken vissers geen morse meer. SOS kennen ze nog wel. Dat kan je seinen als je in gevaar bent.

Gebruik de tabel en zet SOS om in morse:

a . - -	h	o - - - -	v . . . -
b - - . .	i . .	p . - . - .	w . - - -
c - - . . .	j . - - - -	q - - - - -	x - - - - -
d - - . .	k - - . -	r . - . .	y - - - - -
e .	l . - . . .	s	z - - - . .
f	m - - -	t -	
g - - . .	n - - .	u . . -	

2 ZEEVAARTKUNDE - de juiste koers

Zoek de echte **zeekaart** (in het noorden van de zaal).

Tegenwoordig vindt elk schip zijn weg met een gps en andere toestellen. Maar wat als die kapot zijn? Daarom leer je op Haringstein ook met een kompas en een zeekaart werken.

Stippel op deze kaart een route uit vanuit de vissershaven van Nieuwpoort naar de Fairy Bank (in het noordwesten).

Let goed op zandbanken (de lichtblauwe vlekken). Daar is het water niet diep en kan je schip vastlopen.

Wat gebruikt de jongen op de foto?

Zoek het in de glazen kast met vaartuigtoestellen.

Ook daarmee kan je bepalen waar je op zee bent. Maar alleen als je alles weet over de zon, de maan en de sterren.

3 ZEEMANSBOEKHOUDING

Zoek de zeemansboekjes (*in het noorden van de zaal*). Vroeger kwam daarin alle informatie over de visser en zijn werk. Nu krijgt de visser een contract.

Op onze school heeft elke leerling nog wel een zeemansboekje. Vul dat van jou in en bedenk en teken je tattoo. Bijna elke visser heeft er wel één en die gaat meestal over de visserij.

Naam	
Naam ouders	
Geboortedatum	Lengte
Huidbeprikking (tattoo) of littekens	Kleur ogen
	Kleur haar
	Handtekening

4 VANGST-VAARDIGHEDEN

Hier kom je bij de belangrijkste les: je leert hoe je de vis vangt en wat je er daarna mee doet.

Stappenplan

Lees de **tekst 'Altijd iets te doen'** en bekijk de films (*in het westen van de zaal*). Wat doet de bemanning zodra ze de volle netten heeft opgehaald?

Geef met een cijfer de juiste volgorde aan.

Niet vergeten!

Punt 1: je mag de zee niet leegvissen. Er moet genoeg vis overblijven om zich voort te planten. Daar dachten vissers lang niet aan. Daardoor is er van sommige soorten te veel gevangen. Dat probleem heet *onder-bevissing / over-bevissing*. Omcirkel het juiste antwoord.

Punt 2: je past het net aan aan de vissoort die je wil vangen. Toch belanden er meestal ook andere soorten in het net. Die andere vissen noemen de vissers *bijvangst / ontvangst*. Omcirkel het juiste antwoord.

5 VEILIGHEIDSLEER EN GEZONDHEIDSKUNDE
zo gezond als een vis

Het weer is grillig en de zee kan wild tekeergaan. En op zee staan jij en de rest van de bemanning er alleen voor. Als je ziek of gewond bent, kan je niet meteen naar de dokter. Je blijft dus maar beter in topvorm.

Een visser kleedt zich goed aan tegen de kou en het water. Bekijk zijn kledij in de **kleerkast** (in het noordoosten van de zaal). En vul zijn plunje-zak aan. Wat ontbreekt er nog?

Kies bij het **reddingsgerief** (in het zuiden van de zaal) 3 voorwerpen die je zeker mee aan boord neemt voor je veiligheid:

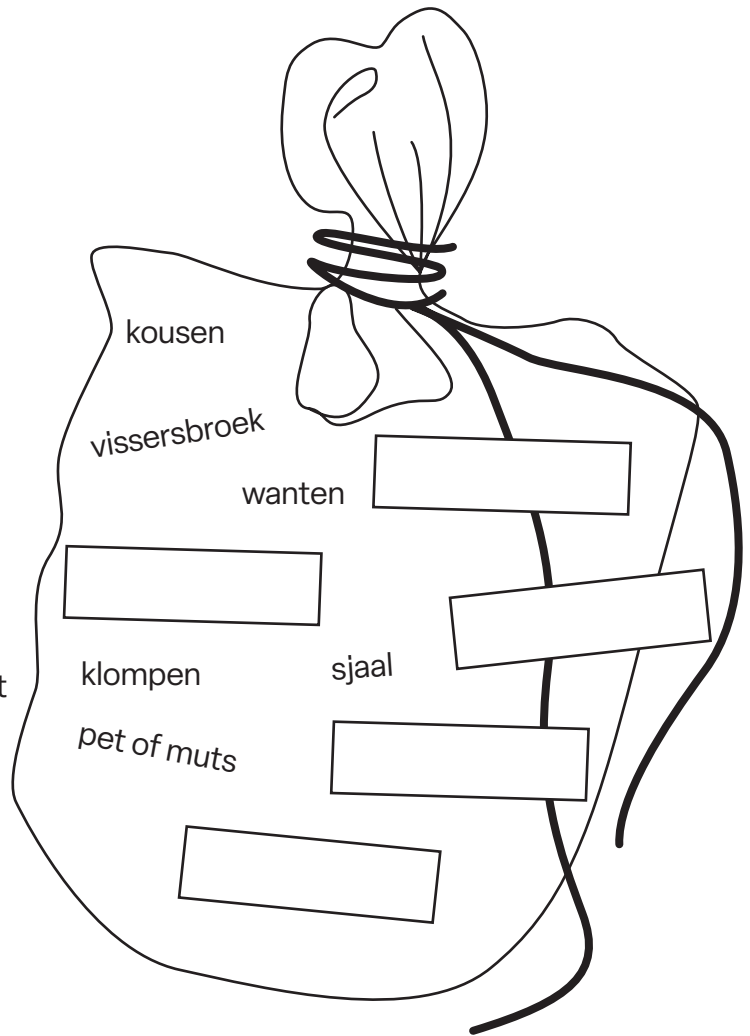

Deze 3 situaties zijn erg **gevaarlijk** voor vissers. Welke zijn ze? En waarom zijn ze zo gevaarlijk? Verbind de antwoorden met een lijntje.

Situatie

Wat is het?

Gevaarlijk, want ...

storm:
veel wind

mist:
dikke, grijze
wolk vlak boven
de zee

onweer:
donder, bliksem,
regen en veel wind

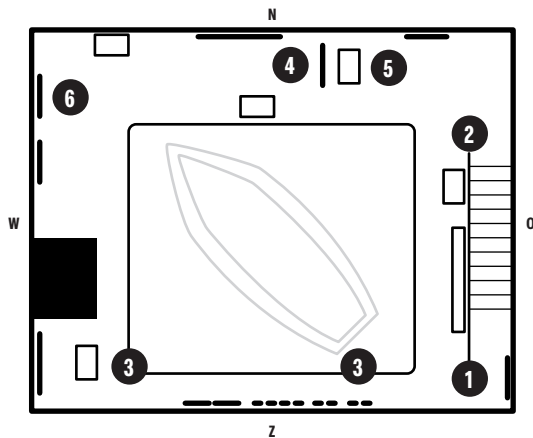
de bliksem kan inslaan
op het schip en de toestellen beschadigen.

de vissers
kunnen
ergens tegen
varen.

het schip kan
stuurloos raken
en omslaan.

LEVEN EN WERKEN AAN WAL

(boven het schip)

3 BREILES

Elke visser kan een **net** breien en herstellen. Dat oefen je op onze school, want de gaten of **mazen** mogen niet te groot of te klein zijn.

Vul aan met het cijfer van de zinnen hieronder.

Niet te groot, want :

En niet te klein, want :

1. dan blijven ook kleine vissen in het net vastzitten. En die bijvangst willen vissers niet. Die kleintjes moeten nog kunnen groeien en zich als volwassen vis voortplanten.

2. dan zwemmen de vissen erdoorheen.

1 ANDERE LESSEN

Bekijk de lesboekjes en foto's van andere scholen. Die lessen krijg je ook op Haringstein. Geef er 4.

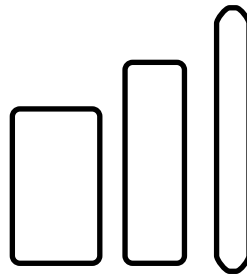
2 VLAGGEN-SPRAAK

Op elke visserijschool leer je met vlaggen seinen, ook op Haringstein. Zo geven we boodschappen door aan andere schepen.

In de kast met schoolgerief (*in het oosten*) leer je wat de vlaggen betekenen.

Vul deze vlaggen aan.

Zoek in de kast (*in het zuidwesten*) de 3 breispaantjes.

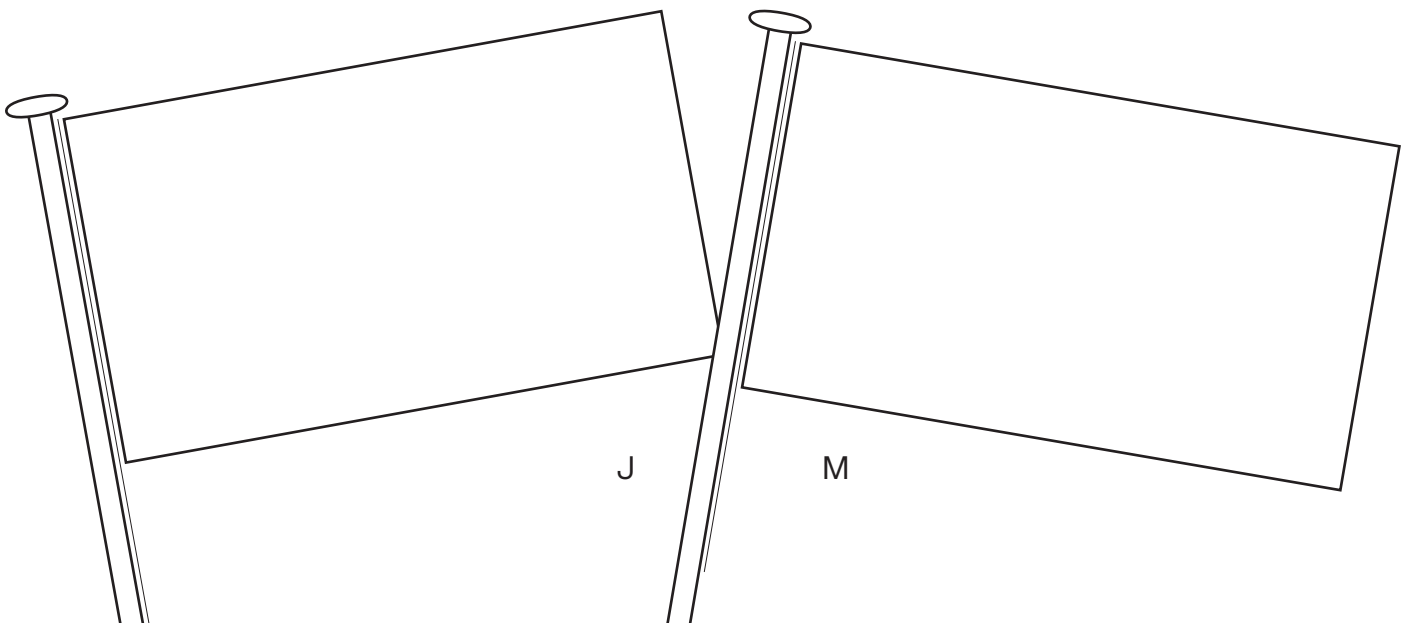

En zoek in de kaders met de netten (*aan de zuidmuur*) waarvoor je ze gebruikt.

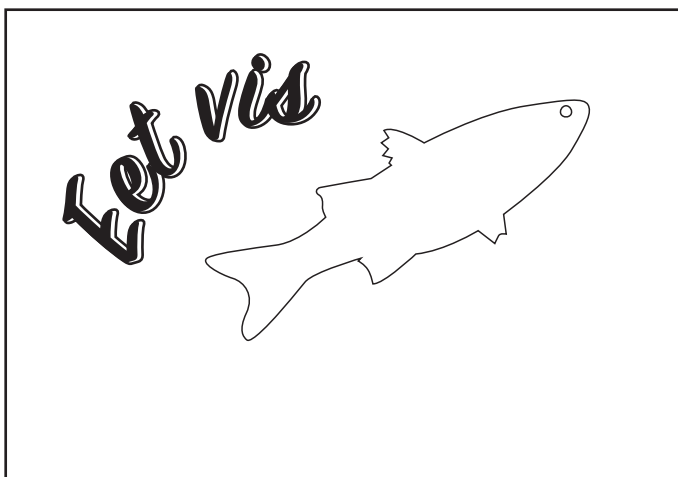
4 VISHANDEL

Zoek de **reclameposters** (in het noorden van de zaal).

Wil je je vis zelf verkopen? Dan moet je die aanprijzen.

Bedenk een toffe slogan.

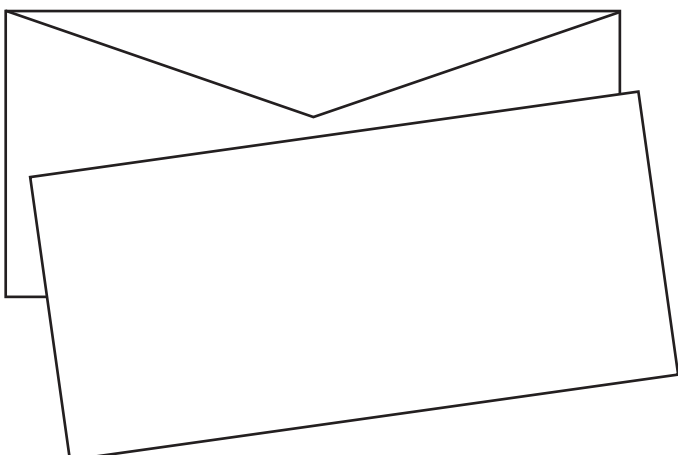

6 VERSIERKUNST

Als visser ben je vaak enkele weken op zee en laat je je gezin lang alleen. Sterke vrouwen, zoals die op de grote foto, kunnen dat zeker aan.

Bedenk een mooi gedicht van twee regels om zo'n vrouw te versieren.

5 VIS-KWISKUNDE – de vis wordt duur betaald

Om je vis te verkopen, breng je hem aan land in de **vismijn** (in het noorden van de zaal). Daar komen de handelaars de vis kopen. Elke dag is de **prijs** weer anders en dat hangt van veel dingen af. Op Haringstein leer je een **belangrijke regel**: als er veel vis is, daalt de prijs en weinig vis doet de prijs stijgen.

Onderzoek deze situaties. Stijgt de prijs van de vis? Geef het aan met ↑. Maar daalt hij? Dan zet je een ↓.

- ✓ De netten van de garnaalvissers bleven wekenlang bijna leeg. Eén kilo garnalen kostte toen 100 euro. Nu vangen de vissers er wel weer. De prijs gaat:
- ✓ De kabeljauw is heel lang overbevist, waardoor er nu nog weinig kabeljauw is in de Noordzee. De prijs van kabeljauw gaat :
- ✓ Pech! De motor van het schip is kapot en het duurt dagen om hem te herstellen. Als het schip eindelijk in de haven aanmeert, is de vis niet meer zo vers. De prijs gaat :

GEHEIMEN VAN DE NOORDZEE – leven als een vis in het water
Een goede visser weet waar de vis zit.

Op de **zeebodem** leven **platvissen** en **zeedieren** die niet zwemmen maar lopen of springen. De **rondvissen** zwemmen wel rond – in de **waterkolom** heet dat.

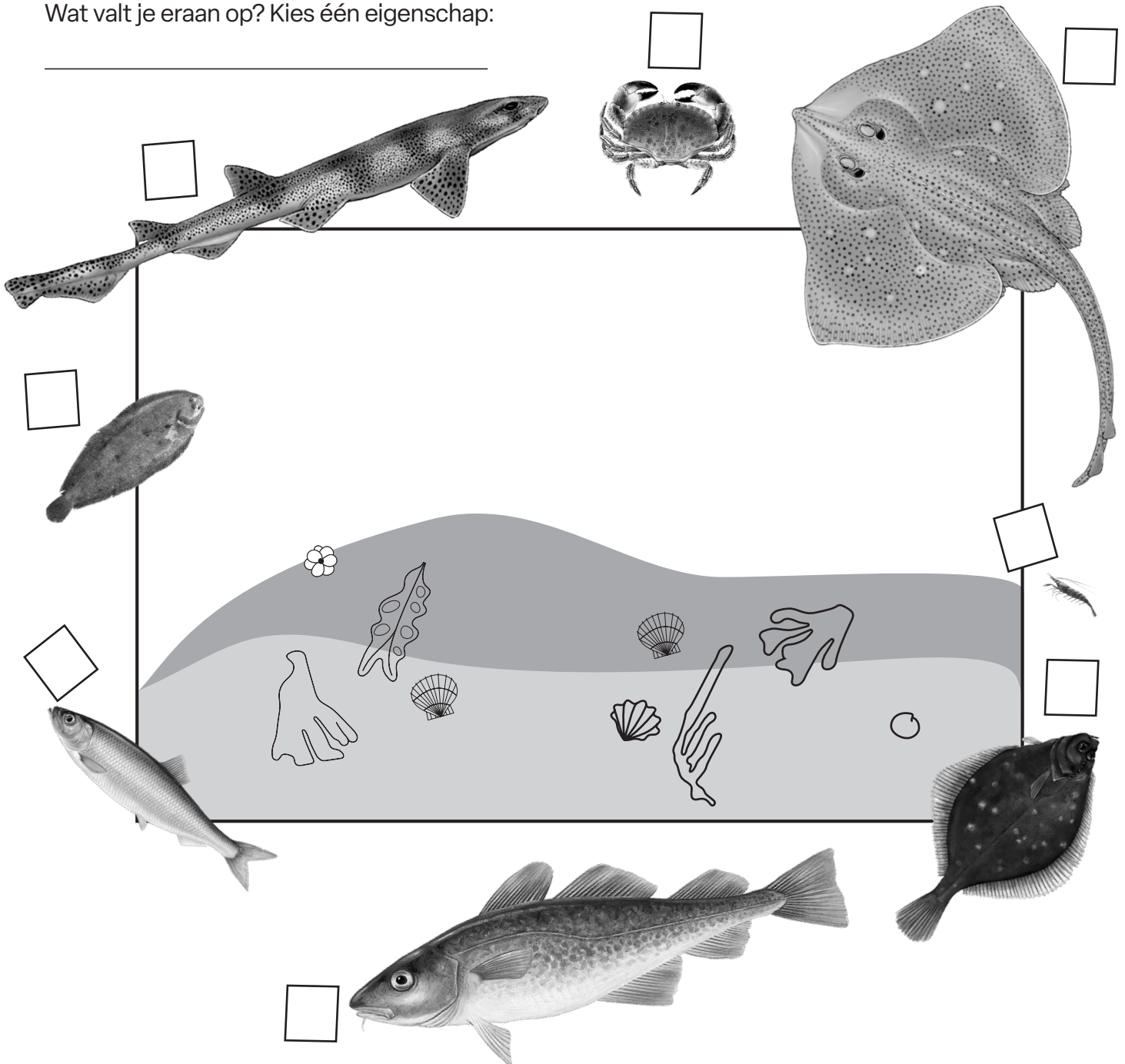
Dat onderscheid is belangrijk, want je vangt die vissen en zeedieren op een andere manier.

Bekijk de **roggen** goed in de aquaria.
Wat valt je eraan op? Kies één eigenschap:

_____

Zoek deze populaire **zeedieren** op de muur: tong (1), garnaal (2), kabeljauw (3), haring (4), hondshaai (5), noordzeekrab (6), pladijs (7), blonde rog (8).
Zet het juiste cijfer bij deze dieren.

Duid ook aan waar de zeedieren leven. Trek een lijn van de foto's naar hun plaats in zee.

◎ STRANDVISSERIJ

● STRANDVISSERS-TECHNIEKEN

Op Haringstein leer je vooral over de visserij op zee. Maar ben je snel zeeziek? Dan kan je ook op het strand vissen.

Als strandvisser moet je alles weten over de **getijden**: wanneer het water het laagst staat (**laagtij**) en het hoogst (**hoogtij**). Zo kan je op het juiste moment gaan vissen.

De garnaalvissers te paard, de kruiers die hun net door het water duwen of trekken en de hengelaars noemen we **actieve vissers**.

En de vissers die hun netten opzetten en dan de zee het werk laten doen, zijn de **passieve vissers**.

Kijk op de lange tafel. Wanneer komen de actieve strandvissers in actie?

_____

◎ WAT BRENGT DE TOEKOMST?

● STRANDJUTTERS-MANIEREN

Bij elke vloed laat de zee van alles achter op het strand. Strandjutters rapen die schatten op en zoeken uit waar ze vandaan komen.

Bekijk ze goed.

Hoe zijn ze in zee beland, denk je?

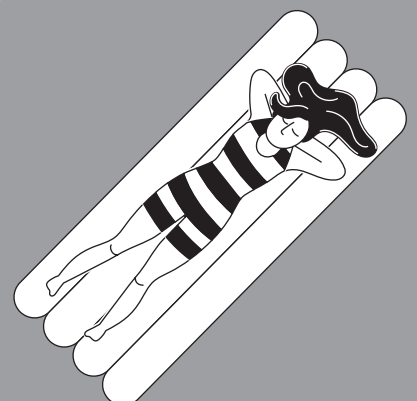

● KUNST-KENNIS

De zee, het strand, de vissers ... kunstenaars lijken er maar niet genoeg van te krijgen. Welke soorten kunstwerken maakten ze?

Wat zie je erop?

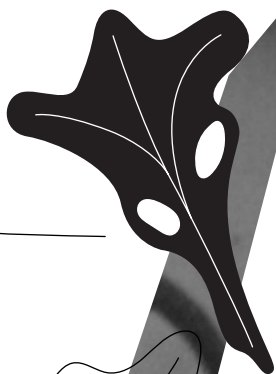
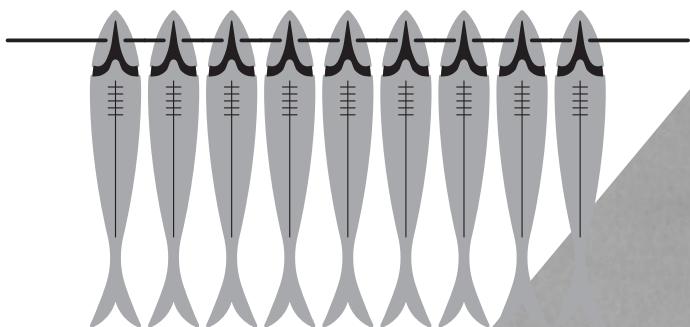
En wanneer lijkt het wel stormweer?

VISSERSHUIS-INRICHTING

Zowat 100 jaar geleden leefden de meeste vissers met hun gezin in zo'n huisje in de duinen. De vrouwen en meisjes deden er het huishouden en werkten in de moestuin.

Bezoek het huisje. Hoe leefden de mensen er? Wat hoor je? En wat groeit er in de tuin?

Ruik zeker aan de kruiden. Herken je er? Mensen gebruiken kruiden in het eten. Omdat dat lekker is, maar ook omdat sommige kruiden heel gezond zijn. Zo aten vissers vroeger veel peterselie. Net zoals spinazie bevat dat veel ijzer. Dat hadden ze nodig om sterk te blijven.

Proficiat!
Jij bent voor de visserij geboren!
In de KINDERKAJUIT
ga je als visser aan het werk.
De ideale voorbereiding voor
onze school ...

